

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2007

Jan VRABEC

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ
ÚSTAV EKONOMIKY A MANAGEMENTU**

**TRANSPARENTNOST OSVOBOZENÍ
OD DPH**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**AUTOR PRÁCE: Jan Vrabec
VEDOUCÍ PRÁCE: Libuše Čekanová**

2007

**UNIVERSITY OF PARDUBICE
FACULTY OF ECONOMICS & ADMINISTRATION
DEPARTMENT OF ECONOMICS AND MANAGEMENT**

**TRANSPARENCY OF LIBERATION
FROM VALUE ADDED TAX**

BACHELOR WORK

**AUTHOR: Jan Vrabec
SUPERVISOR: Libuše Čekanová**

2007

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomiky a managementu
Akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan VRABEC**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Transparentnost osvobození od DPH**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Metody hodnocení a zpracování problematiky
3. Základní pojmy
4. Aplikace výsledků dotazníkového šetření
5. Shrnutí výsledků
6. Závěr
7. Použitá literatura
8. Přílohy

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. Vančurová, Alena & Láchová, Lenka. Daňový systém ČR, aneb, učebnice daňového práva pro obchodní akademie, ekonomické studijní obory na středních odborných školách a na vyšších odborných školách, pro vysokoškolské obory s ekonomickým zaměřením. VOX, Praha, 2005. ISBN 80-86324-60-5
2. Vančurová, Alena. Daňový systém ČR: Cvičebnice: Studijní obory na středních odborných školách a na vyšších odborných školách, pro vysokoškolské obory s ekonomickým zaměřením. VOX, Praha, 2005. ISBN 80-86324-50-8
3. Pitner, Ladislav & Benda, Václav. Daň z přidané hodnoty 2006 s komentářem. Praha, 2006
4. Galočík, Stanislav & Paikert, Oto. DPH 2006 – výklad s příklady. Grada, Praha, 2006. ISBN 80-247-1436-1
5. Pavel, Jan. Daňový systém ČR. Univerzita Pardubice, Pardubice, 2005. ISBN 80-7194-787-3
6. Široký, Jan. Daňové teorie s praktickou aplikací. C.H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-413-9

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Libuše Čekanová, Ph.D.
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce:

31. října 2006

Termín odevzdání bakalářské práce:

21. května 2007

prof. Ing. Jan Čapek, CSc.
děkan

L.S.

Ing. et Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 14. listopadu 2006

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 20. 05. 2007

Jan Vrabec

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych rád poděkoval vedoucí bakalářské práce paní Ing. Libuši Čekanové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi poskytla během tvorby této práce.

Za neméně důležitou součást této bakalářské práce považuji i poděkování všem mým příbuzným a blízkým za nekonečnou podporu.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce nazvaná „Transparentnost osvobození od DPH“ se zabývá problematikou úzce spjatou s daní z přidané hodnoty (DPH) - vysvětlením tohoto pojmu, ujasněním určitých souvislostí apod. – ale hlavně příslušnou částí zákona obsahující položky osvobozené od DPH, jakožto transparentností této části zákona.

Práce se fakticky skládá ze dvou charakterově zcela odlišných částí. První se zabývá teoretickým náhledem na uvedené téma, podrobně vysvětluje tématické okruhy související s tématem a příslušné pojmy a připravuje čtenáře na snadnější pochopení výsledků druhé praktické části, která obsahuje statistiky dotazníkového šetření uskutečněného mezi občany České republiky.

Obsah:

1	Úvod	11
2	Metody hodnocení a zpracování problematiky	12
3	Základní pojmy a jejich analýza	14
3.1	Pojem transparentnost	14
3.2	Definice daně	14
3.3	Daň z přidané hodnoty (DPH)	14
3.3.1	Výhody a nevýhody DPH	15
3.3.2	Způsoby výpočtu DPH	17
3.3.3	Osvobození od DPH a sazby DPH	17
3.4	Předmět daně	20
3.5	Subjekt daně	20
3.6	Plátce daně	21
4	DPH jako součást daňového systému	22
4.1	Struktura daňového systému ČR	22
4.2	Funkce daní	23
4.3	Třídění daní	23
4.4	Daňové zásady	24
4.4.1	Efektivnost	24
4.4.2	Daňové stimuly	24
4.4.3	Spravedlnost	24
4.4.4	Transparentnost	24
5	Aplikace výsledků dotazníkového šetření	26
5.1	Obecné informace	26
5.2	Jednotlivé otázky	26
5.2.1	Otázka č. 1	26
5.2.2	Otázka č. 2	27
5.2.3	Otázka č. 3	28
5.2.4	Otázka č. 4 a č. 5	29
5.2.5	Otázky č. 6 až č. 13	31
5.3	Shrnutí výsledků	39

6	Závěr	40
7	Seznam literatury a pramenů	41
8	Přílohy	42
8.1	Příloha 1 – Dotazník ve formě při šetření.....	42
8.2	Příloha 2 – Dotazník se správnými odpověďmi	47

Seznam použitých tabulek:

tabulka 1: Skupiny	26
--------------------------	----

Seznam obsažených obrázků:

obrázek 1: Otázka č. 1	27
obrázek 2: Otázka č. 3	28
obrázek 3: Otázka č. 4	30
obrázek 4: Otázka č. 5	30
obrázek 5: Otázka č. 4 - Podnikatel	31
obrázek 6: Otázka č. 4 - Ostatní	31
obrázek 7: Otázka č. 6	32
obrázek 8: Otázka č. 7	33
obrázek 9: Otázka č. 8	34
obrázek 10: Otázka č. 9	35
obrázek 11: Otázka č. 10	36
obrázek 12: Otázka č. 11	37
obrázek 13: Otázka č. 12	38
obrázek 14: Otázka č. 13	39

1 Úvod

V České republice je daň z přidané hodnoty (DPH) uplatňována od roku 1993. Na začátku zavedení tohoto pojmu do praxe se vycházelo ze zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, který byl mnohokrát novelizován. K 1.5.2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie (EU) a v platnost vešel nový zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, jehož obsahová stránka v sobě zahrnuje sloučení právní úpravy pro praktické použití daně z přidané hodnoty v České republice s předpisy platnými na území Evropské unie. Tuto skutečnost začlenění České republiky do většího společenství dokládá i fakt, že v novém zákoně o DPH jsou zahrnuta doplňující pravidla pro zdaňování dodávek zboží mezi daňovými subjekty v jednotlivých členských státech EU a je zaveden nový režim pro uplatňování DPH při poskytování služeb mezi subjekty z různých členských zemí EU.

K pochopení látky zabývající se DPH napomáhá strukturované rozdělení bakalářské práce na použité i možné metody hodnocení dané problematiky, základní pojmy a metodologickou část či v neposlední řadě praktické dotazníkové šetření spojené s aplikací výsledků a jeho detailním hodnocením.

Tato bakalářská práce zabývá situací v oblasti DPH po datu, ke kterému vstoupil v platnost nový zákon, tzn. po 1. květnu 2004, avšak nereaguje na možné změny v zákoně o DPH provedené po datu zpracování této práce.

Cílem práce je seznámení čtenářů s daní z přidané hodnoty a problematikou s tématem související, kde se jedná zejména o představení důkazu vysoké zatíženosti daňové správy, nesnadné komunikace mezi jednotlivými daňovými subjekty a složité struktury formulace zákona o dani z přidané hodnoty, znamenajícím základní pilíř v podkladech pro vypracování této práce.

2 Metody hodnocení a zpracování problematiky

Autor bakalářské práce se rozhodl problematiku spojenou s DPH řešit rozdělením práce na teoretickou a praktickou část. Teoretická, jinak ve shodné souvislosti zmiňovaná jako metodologická, napomáhá čtenářům se seznámením se s tématem, příslušnými pojmy a jejich začleněním do souvislostí, např. v části DPH jako součást daňového systému. Každá z daných kapitol podrobněji rozpracovává příslušnou problematiku a postupným nabalováním informací tím vtahuje čtenáře více a více do obsahu práce. I tato metodologická část má svou strukturu. Sestává se z analýzy základních pojmů, jejich následným rozvinutím v další termíny a dále ze začlenění DPH do daňového systému ČR, kde jsou podrobněji vysvětleny další pojmy a příslušná problematika uvedena na pravou míru tak, aby plynule navazovala na následující praktickou část práce.

Praktická část poukazuje vzhledem k uskutečněnému dotazníkovému šetření na názor široké veřejnosti České republiky a v důsledku v sobě zahrnuje účel práce, tedy důkaz o složitosti některých částí zákona (dále jen dotazník).

Dotazník byl nejprve sestaven (bližší informace o jeho struktuře v příslušné kapitole), následně vytisknut a rozmnožen, za přítomnosti autora a konkrétních respondentů padesátkrát vyplněn a nakonec zpracován. Vlastní zpracování spočívalo ve sledování a sčítání různých alternativ odpovědí, z jejichž počtu vzešel stoprocentní celek. Jednotlivé možnosti pak tedy dohromady rozčlenily otázku jako celek na větší či menší položky, z kterých vyplýval fakt o chybovosti respondentů a nesrozumitelné formulaci příslušných částí zákona. Výsledky byly pro přehlednost rozděleny po jednotlivých otázkách a navíc rozčleněny podle skupin (informace k sestavě skupin – VIZ tabulka1). U každé otázky mohou čtenáři najít vyjádření autora k výsledkům, ve smyslu této práce chápaného jednak jako vlastní názor, tak i zprostředkování přenosu informací od dotazovaných občanů ke čtenářům z důvodu faktické nemožnosti zahrnutí tohoto informativního doplňku do jednoslovných odpovědí. Struktura dotazníku tak naráží i na paradox možných „rozepisovacích“ alternativ odpovědí a odpovědí jednoslovných, ze kterých je však narozdíl od první varianty možné jednotlivou část zákona přehledně graficky zpracovat.

Autor v této práci zvolil metodu postupného získávání informací od dotazovaných občanů v různých okruzích týkajících se DPH, a to od základních dotýkajících se významu zmíněné zkratky a sazeb platných na území ČR přes prozkoumání hlubších znalostí položek zahrnutých v části osvobození od DPH až k chápání jednotlivých citovaných částí zákona o

DPH, konkrétně paragrafů a odstavců týkajících se přímo osvobození od DPH. Zpracování otázek bylo provedeno jednotlivě a přehledně, aby autor práce poukázal na veškeré detaily a přispěl tak k řešení problematiky. Tento způsob rozpracování jednotlivých okruhů dokazují jednotlivé grafy, pro názornost byly zvoleny tzv. prstencové, jinou alternativou se jevily koláčové grafy, preferované pouze pro doplnění otázky o bližší statistiky.

Tímto tak byl naprosto vyloučen například grafický přehled skládající se z procentuelních hodnot správných odpovědí z celku, nebo poukázání na různé odpovědi pouze v úzkém okruhu občanů České republiky, což by v tomto případě nemělo tak cennou vypovídací hodnotu a nesplnilo účel práce.

3 Základní pojmy a jejich analýza

3.1 Pojem transparentnost

Tento termín ve smyslu tématu této bakalářské práce lze chápat ve významu dostatečně jasný, zřejmý, zřetelný a tím je přesně dokázáno jaký je cíl dotazníkového šetření v další části práce. Průzkum naznačuje jasnost, zřejmost či naopak složitost a pochybnost o zákoně.

3.2 Definice daně

Jelikož se práce zabývá DPH, považuje autor za nutné nejprve vysvětlení pojmu „daň“, avšak před jeho definováním je na místě tento termín zařadit.

Daně patří do příjmů veřejných rozpočtů, které můžeme tedy rozdělit na:

- daně,
- poplatky,
- půjčky.

Daň představuje transfer, tzn. jednostranný pohyb zboží, služby, peněz apod. od jednoho subjektu k druhému, finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru.

Dále se dá daň také definovat jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu.¹

3.3 Daň z přidané hodnoty (DPH)

Daň z přidané hodnoty patří mezi nepřímé daně a v zemích Evropské unie je jedinou přípustnou daní ze spotřeby. Její podstatou je zdanění přidané hodnoty, tj. hodnoty zboží, kterou si plátce této daně přidává k hodnotě nakoupeného zboží, jež se jako polotovar stává součástí tohoto nového výrobku.

Mechanismus DPH tedy odstraňuje duplicitu daně, na daň již jednou zaplacenou v ceně zpracovatelských komodit se již znovu nevaluje. Dani podléhá jen nová výroba, výrobní vstupy se již podruhé nezdaňují.²

Již v roce 1954 za přispění ekonoma Rolanda Laudrého vznikla prvotní myšlenka o dani z přidané hodnoty, avšak v praxi byla po dlouhých diskuzích poprvé zavedena o 14 let

¹ Kubátová, Květa. *Daňová teorie a politika*. 4. Vyd.: Praha: ASPI, a.s., 2006. 279 s.

ISBN 80-7357-205-2. s. 15, 16

² Široký, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1. Vyd. Praha: C.H.Beck, 2003. 249 s.: tab., grafy.

ISBN 80-7179-413-9. s. 153

později, v roce 1968. Stalo se tak právě ve Francii, trend následovalo Dánsko a SRN. Dnes v zemích Evropské unie DPH povinně existuje, a tak se dá říci, že průkopníky v zavádění DPH byly konkrétně členské země Evropské unie. Rozvoj daně z přidané hodnoty dále dokazuje fakt, že počet států, v jejichž daňovém systému je tato daň obsažena, neustále roste. Na druhou stranu je nutné podotknout, že tento proces se netýká jen Evropy (zde je DPH zavedena prakticky ve všech zemích, a to včetně postkomunistických), ale i mnoha dalších, převážně vyspělých zemích světa.

Číslo 110 v sobě obsahuje údaj o počtu zemí, ve kterých se DPH přibližně vybírá v současnosti, přičemž se všeobecně očekává neustálý růst ekonomik rozvíjejících se zemí a tím i zvýšení zmíněného počtu.

3.3.1 Výhody a nevýhody DPH

Jako prakticky každý aspekt v oblasti financí, i daň z přidané hodnoty má své výhody a nevýhody.

Mezi její největší pozitiva patří:³

- neutralita,
- snadná použitelnost v mezinárodním obchodě,
- transparentnost,
- výnosnost pro státní příjmy,

Touto částí, která zmiňuje kladné stránky DPH, chtěl autor záměrně ukázat na rozdílnost názoru v okruhu vyjádření veřejnosti (fakt plynoucí z dotazníkového šetření) a pohledu doc. Širokého, a to zejména v oblasti transparentnosti, na níž se práce zaměřuje.

Doménou DPH je fakt, že žádnou výrobní aktivitu vlastně nezvýhodňuje, tzn., že se dá říci, že je neutrální ke konkurenci i vůči organizační struktuře podnikatele. Jedná se o daň, která je uvalena na přidanou hodnotu vytvořenou jen v dané zemi, z čehož vyplývá, že je neutrální i k zahraničnímu obchodu. Funkčně to vypadá v praxi následovně: Dovoz zboží je zdaňován v téže výši jako tuzemské zboží, export není zdaňován vůbec (nulová sazba DPH). Smyslem takového právního ošetření je vytvoření rovných podmínek konkurence na zahraničních trzích, jelikož jsou sazby DPH v jednotlivých zemích různé.

³ Široký, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1. Vyd. Praha: C.H.Beck, 2003. 249 s.: tab., grafy. ISBN 80-7179-413-9. s. 155

Co se týče výnosnosti pro státní příjmy, tvoří v zemích, kde je DPH zavedena její výnosy jeden z největších příjmových položek veřejných rozpočtů, což je dáno zejména její všeobecností.

Nejen pozitiva jsou s DPH spojena, mezi její nevýhody patří poměrně značná administrativní náročnost spojená se systémem její evidence, její přímá vazba na možnost ovlivnit cenovou hladinu a jednorázové problémy spojené s jejím zavedením. Také způsob stanovení daně vyžaduje vedení přesného účetnictví.

I jinak kladně chápané vlastnosti všeobecnost a univerzálnost mohou v jistém smyslu patřit k negativům DPH.

Tím, že je tato daň obsažena v cenách jak zboží, tak služeb a že je tvořena na všech úrovních zpracování, má velký vliv na tržní ceny. Pokud se sazba daně zvýší o určitý procentní bod, vyvolá tato změna nezanedbatelné zvýšení inflace v celé ekonomice.

Obava ze zvýšení inflace však vzrůstá již v případě samotného zavedení daně z přidané hodnoty, avšak vysvětlení tohoto jevu spočívá spíše než v ekonomické v rovině psychologické, neboť pro účinek DPH na růst cen ekonomické aspekty neexistují. Výjimkou je situace, kdy byla DPH zavedena s cílem zvýšit příjmy státního rozpočtu oproti systému bez daně z přidané hodnoty.

I když je základní princip daně z přidané hodnoty ve své podstatě značně jednoduchý, bývá, jak ostatně vyplývá z praktické části této práce, jeho pochopení dosti obtížné. Přejídným znakem zavedení DPH je určitá míra nejistoty, zejména u obchodníků a drobných podnikatelů s úzkým výrobním sortimentem, v otázce možného vlivu této daně na jejich hospodaření. Tato nejistota vyplývá ze skutečnosti, že přechod na DPH bývá zpravidla spojen se zásahy do celé struktury daní. Tato změna nemusí být pro všechny ekonomické subjekty totožná. Přírozenou reakcí je v uvedené situaci snaha tuto zdánlivou nejistotu kompenzovat vyšší prodejní cenou. Proces nově zaváděné DPH si proto vyžaduje seznámení široké veřejnosti se systémem daně a důkladné proškolení širokého okruhu pracovníků z hospodářské i finanční sféry.⁴

Právě zejména z důvodů administrativní složitosti se rozvojovým zemím nedoporučuje DPH zavádět za každou cenu. Experti raději navrhují i nadále využívat především obratovou daň jednorázovou na zpracovatelské úrovni. Tím se totiž snižuje počet plátců daně, od kterých se musí daň vybírat, což prakticky znamená usnadnění správy daní.

⁴ Široký, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1. Vyd. Praha: C.H.Beck, 2003. 249 s.: tab., grafy.

ISBN 80-7179-413-9. s. 156

3.3.2 Způsoby výpočtu DPH

Z makroekonomického pohledu tvoří přidanou hodnotu součet mezd, rent, zisků a saldo úroků a amortizace u jednotlivých ekonomických subjektů. Pokud by byl zaveden předpoklad o okamžité spotřebě všech vyrobených zboží a služeb v ekonomice v příslušném zdaňovacím období, pak by DPH měla hodnotu hrubého domácího produktu vypočteného důchodovou metodou, násobeného příslušnou daňovou sazbou. Tato součtová metoda je teoreticky triviální, v praxi ji však nelze použít. Těžko lze spočítat, jakou výší se jednotlivé faktory (půda, práce, kapitál) podílejí na hodnotě jednoho výrobku u jednotlivé firmy, zvláště když firmy mají ve svém sortimentu obvykle více různých výrobků či služeb.⁵

Další metodou výpočtu DPH by mohla být účetní metoda, zvaná též jako přímá rozdílová metoda. Ta se však v praxi rovněž nepoužívá. Přesto autor této práce považuje za nejméně zajímavé uvést, že by tato metoda spočívala by v tom, že by se nejprve sečetla výše firemních vstupů a výstupů, z těchto údajů se početně určila přidaná hodnota, na kterou by následně byla uvalena daň.

Výpočet DPH se v praxi provádí nepřímou rozdílovou metodou (fakturační metodou, odpočítávacím principem). Tato metoda vychází z odvodu salda daně z přidané hodnoty, jež vzniká jako rozdíl mezi daní z přidané hodnoty, která je zaplacená ve fakturách dodavatelům (daň zaplacená na vstupu), a celkovou povinností daňového plátce, vycházející z prodejních cen jeho výrobků a platných sazeb daně. Z kalkulace prodejní ceny je přitom daň z přidané hodnoty zaplacená na vstupech vyloučená. Výsledný efekt tohoto způsobu výpočtu a odvodu daně je stejný, jako kdyby se zjišťovala plátcem pracně vypočtená a daňovými úřady obtížně kontrolovatelná kalkulační přidaná hodnota.⁶

3.3.3 Osvobození od DPH a sazby DPH

Jak již bylo dříve zmíněno, DPH je administrativně náročná, a proto není tato daň uvalována na drobné podnikatele (z hlediska obratu), malé firmy a výrobce. Právní úprava DPH umožňuje osvobodit podnikatelský subjekt od placení daně, pokud jeho roční obrat nedosáhne určité hranice. Konkrétně, osoba povinná k dani, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, je osvobozena od uplatňování daně, pokud její obrat nepřesáhne za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku

⁵ Široký, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1. Vyd. Praha: C.H.Beck, 2003. 249 s.: tab., grafy.

ISBN 80-7179-413-9. s. 157

⁶ Široký, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1. Vyd. Praha: C.H.Beck, 2003. 249 s.: tab., grafy.

ISBN 80-7179-413-9. s. 157

1000000 Kč, pokud tento zákon nestanoví jinak.⁷ Současně však ve většině států, včetně České republiky existuje možnost, aby se i tyto firmy dobrovolně jako plátcí DPH zaregistrovali, jestliže je to pro ně výhodné.

Od daně jsou osvobozeny některé služby, u nichž by vymáhání daně bylo v praxi velmi obtížné. Osvobozeny jsou rovněž činnosti, na které má stát monopol a tento monopol není přítěží pro podobnou aktivitu v soukromém sektoru. Mezi položky osvobozené od daně patří 2 možnosti – bez nároku na odpočet daně a s nárokem na odpočet daně. Samotný odpočet a jeho nárok upravuje zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, konkrétně paragrafy 72 až 79.

Při splnění podmínek stanovených v § 52 až 62 (podrobnější popis jednotlivých položek) jsou od daně bez nároku na odpočet daně osvobozena tato plnění:⁸

- a) poštovní služby (§ 52),
- b) rozhlasové a televizní vysílání (§ 53),
- c) finanční činnosti (§ 54),
- d) pojišťovací činnosti (§ 55),
- e) převod a nájem pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, nájem dalších zařízení (§ 56),
- f) výchova a vzdělávání (§ 57),
- g) zdravotnické služby a zboží (§ 58),
- h) sociální pomoc (§ 59),
- i) provozování loterií a jiných podobných her (§ 60), uvedených v ustanovení § 2 písm. b), e), i), j) a k) zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů,
- j) provozování loterií a jiných podobných her (§ 60),
- k) ostatní plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně (§ 61),
- l) dodání zboží, které bylo použito pro plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, a zboží, u něhož nemá plátce nárok na odpočet daně (§ 62).

⁷ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, Sbirka zákonů, 2006. §6, odst. 1

⁸ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, Sbirka zákonů, 2006. §51, odst. 1

Od daně s nárokem na odpočet daně jsou osvobozena dále uvedená osvobozená plnění za podmínek⁹ stanovených v § 64 až 71 (opět se jedná o podrobnější popis jednotlivých položek):

- a) dodání zboží do jiného členského státu (§ 64),
- b) pořízení zboží z jiného členského státu (§ 65),
- c) vývoz zboží (§ 66),
- d) poskytnutí služby do třetí země (§ 67),
- e) osvobození ve zvláštních případech (§ 68),
- f) přeprava a služby přímo vázané na dovoz a vývoz zboží (§ 69),
- g) přeprava osob (§ 70),
- h) dovoz zboží (§ 71).

V České republice existují v současnosti dvě sazby DPH, v jiném případě nehovoříme o nulové sazbě ale o osvobození od DPH. To, že je některé zboží (či činnosti) od DPH osvobozeno, ještě neznamená, že cena, za kterou je prodáváno konečným spotřebitelům, tuto daň neobsahuje. V některých zemích produkty zatížené nulovou daňovou sazbou existují. Tato sazba je zde zpravidla uvalena na učební či vědecké knihy a časopisy a léky, které jsou vydávány na lékařský předpis.

Sazbami zapsané v zákoně o dani z přidané hodnoty (paragraf 47) a tedy i ve Sbírce zákonů České republiky jsou základní sazba (19%), která se v jednotlivých členských zemích Evropské unie pohybuje v rozmezí 15 až 25% (národní daňové politiky se totiž řídí převážně vlastními požadavky a cíli, a proto se sazby členských zemí značně liší), a dále pětiprocentní sazba snížená. Snahou by přitom mělo být i nadále (po poslední úpravě, kdy se základní sazba snížila z 22 na 19%), sazby přibližovat k sobě.

V podstatě platí, že nižší sazbou daně jsou zatěžovány výrobky a služby zajišťující základní životní potřeby, základní sazbou pak výrobky a výkony relativně zbytnější. Faktem však zůstává, že na spotřebě většiny daňové méně zatížených výrobků se stejnou měrou jako sociálně slabé skupiny podílejí i skupiny s vysokou úrovní příjmů.

Je nutné si však uvědomit, že na druhé straně vede širší rozptyl sazeb DPH k porušení zásady neutrality daně a k deformaci cenových relací, tzn. že by se počet sazeb DPH neměl neúměrně zvyšovat.

⁹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, Sbírka zákonů, 2006. §63, odst. 1

Dalším argumentem proti zavedení více sazeb DPH je již několikrát zmiňovaná administrativní náročnost na správu daně. Při více sazbách by náročnost vysoce vzrostla a správci daně by před sebou měli velmi složitou úlohu.

3.4 Předmět daně

Aby čtenáři této práce plně pochopili situace, kdy je osoba povinna daň platit, je třeba zodpovědět otázku co dani z přidané hodnoty podléhá neboli definovat předmět daně.

Předmětem daně je:¹⁰

- a) dodání zboží nebo převod nemovitosti anebo přechod nemovitosti v dražbě (dále jen "převod nemovitosti") za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti, s místem plnění v tuzemsku,
- b) poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti, s místem plnění v tuzemsku,
- c) pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie (dále jen "členský stát") za úplatu, uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti nebo právnickou osobou, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, a pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou, která není osobou povinnou k dani,
- d) dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

Předmětem daně však není pořízení zboží z jiného členského státu, s jednou výjimkou (podrobněji v odstavci 2 paragrafu 2 zákona o DPH), třetí odstavec upozorňuje, že plnění, která jsou předmětem daně, jsou zdanitelnými plněními, pokud nejsou od daně osvobozena.

3.5 Subjekt daně

Subjektem daně je obecně osoba povinná k dani, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti, ať už se jedná o osobu fyzickou či právnickou. Ekonomickou činností se podle zákona rozumí soustavná činnost obchodníků, výrobců či osob poskytujících služby, jakož i využití hmotného a nehmotného majetku za účelem dosažení příjmu, pokud je tento majetek využíván soustavně.

Činnost zaměstnanců nebo jiných osob, jež mají uzavřenou smlouvu se zaměstnavatelem, na základě které vznikne pracovněprávní vztah, jakož i činnosti osob, které jsou zdaňovány jako příjmy ze závislé činnosti podle zvláštního právního předpisu nebo jako příjmy, z nichž

¹⁰ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, Sbírka zákonů, 2006. §2, odst. 1

je uplatňována zvláštní sazba daně podle zvláštního právního předpisu naopak nejsou samostatně uskutečňovanou ekonomickou činností.

Bližší informace o pojmu zmíněném v této kapitole čtenáři naleznou v zákoně o DPH.

3.6 Plátce daně¹¹

Plátcem je osoba povinná k dani, která musí být zaregistrována u příslušného správce daně podle § 95, jakož i osoba povinná k dani, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku. Je to osoba, která překročí limit pro registraci uvedený v § 6 odstavce 1, tedy ta osoba, jejíž obrat za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců překročí částku 1000000 Kč. Dále jsou to například osoby, které se stanou plátcí dobrovolně dle § 95 odstavce 7.

¹¹ příslušné paragrafy a odstavce se týkají zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty

4 DPH jako součást daňového systému

Předmětem této kapitoly je postihnout základní trendy v oblasti nepřímého zdanění, do kterého DPH, jak již bylo zmíněno, patří, a to i v rámci Evropské unie.

Všeobecně známým trendem v EU v oblasti daňové politiky je postupné zvyšování váhy nepřímých daní, doprovázené poklesem přímého zdanění. Vize spočívá v soustředění daňového zatížení subjektů, až do fáze spotřeby (prostřednictvím daně z přidané hodnoty selektivních spotřebních daní), nikoli v neúměrném zatížení důchodů (práce) a následném opětovém zdanění v okamžiku spotřeby.¹²

4.1 Struktura daňového systému ČR

V ČR mezi daně patří:

1. daň z přidané hodnoty¹³
2. daně spotřební¹⁴:
 - a) daň z minerálních olejů
 - b) daň z lihu
 - c) daň z piva
 - d) daň z vína a meziproduktů
 - e) daň z tabákových výrobků
3. daň z příjmů¹⁵:
 - a) daň z příjmu fyzických osob
 - b) daň z příjmu právnických osob
4. daň z nemovitostí¹⁶:
 - a) daň z pozemku
 - b) daň ze staveb
5. daň silniční¹⁷

¹² Kubátová, K., Vybíhal V. Optimalizace daňového systému České republiky v kontextu Evropského regionu a měnícího se ekonomického, sociálního a právního prostředí. 1. Vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. 179 s.: tab., grafy. ISBN 80-86861-05-8. s. 127

¹³ zákon č. 235/2004 Sb.

¹⁴ zákon č. 355/2003 Sb.

¹⁵ zákon č. 586/1992 Sb.

¹⁶ zákon č. 338/1992 Sb.

¹⁷ zákon č. 16/1993 Sb.

6. daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí¹⁸

Výčet těchto zmíněných daní je taxativní, což prakticky znamená, že na území našeho státu nelze uplatnit daň, která v tomto zákoně není uvedena.

4.2 Funkce daní

Nejdůležitější funkcí daní je funkce fiskální, což je v podstatě získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů, z kterého pak vychází jejich následné přerozdělování k financování veřejných výdajů. Jedná se o nejstarší daňovou funkci.

Všechny tři následující funkce jsou obsaženy v této základní fiskální funkci daní.

- Alokační – ta se uplatňuje v situaci, kdy je trh neefektivní při alokaci zdrojů, když dochází k tržnímu selhání;
- Redistribuční – tato funkce je významná z hlediska pohledu společnosti na rozdělení důchodu v ekonomice;
- Stabilizační – její význam je v tom, že se snaží zmírnit cyklické výkyvy v ekonomice v zájmu zajištění stability některých ekonomických ukazatelů.

4.3 Třídění daní

Způsobů jak lze daně třídit je mnoho. V této práci je z důvodu přehlednosti uvedeno jen několik základních hledisek, důležitých pro zařazení DPH.

Třídění podle objektu daně:

- ze spotřeby (DPH)
- důchodové
- majetkové

Třídění podle tzv. dopadu:

- přímé – poplatník platí daň přímo ze svého důchodu a neměla by zde existovat možnost převést daňovou povinnost na jinou osobu
- nepřímé – daň se přímo z vlastního důchodu neodvádí, převádí se na jiný subjekt (DPH)

¹⁸ zákon č. 357/1992 Sb.

4.4 Daňové zásady

Podle paní prof. Květy Kubátové¹⁹, se mezi daňové zásady řadí:

- efektivnost
- daňové stimuly
- spravedlnost, tedy spravedlivé zdanění
- správné působení na makroekonomické agregáty (daňové stabilizátory)
- transparentnost

4.4.1 Efektivnost

Efektivnost daňového systému znamená, že by daně neměly být příčinou velkých rozdílů mezi užitkem různých druhů lidských činností a cenami.

4.4.2 Daňové stimuly

Hovoříme-li o daňových stimulech, máme na mysli pozitivní vlivy na ekonomické chování subjektu, tedy omezení negativních vlivů. Jedná se tedy o to, jaký názor mají ekonomové na chování daňových vlivů a jaké existují podněty k jejich ekonomicky pozitivní stimulaci.

4.4.3 Spravedlnost

Spravedlnost ve smyslu spravedlivého zdanění lze rozdělit na 2 položky:

- horizontální
- vertikální

Horizontální spravedlnost pojednává o faktu, že dva jedinci, kteří jsou na tom se schopností platit stejně z hlediska podobných měřitelných aspektů, by měli platit daň ve stejné výši, kdežto spravedlnost vertikální udává, že jedinec, který je na tom, se schopností platit z hlediska podobných měřitelných aspektů lépe než druhý, by měl platit vyšší daň.

4.4.4 Transparentnost

Pojem transparentnost znamená jasnost, zřejmost, přehlednost, zřetelnost a průkaznost, jak již bylo dříve zmíněno v jedné z předchozích kapitol.

¹⁹ Kubátová, Květa. *Daňová teorie a politika*. 4. Vyd.: Praha: ASPI, a.s., 2006. 279 s. ISBN 80-7357-205-2. s. 43

Smysl určitého termínu se nejlépe vysvětluje v praxi, což je možné vyčíst již z následující části práce, která se podrobně zabývá poukázáním na nepřesnosti v zákoně o DPH, které způsobují nepřesnou orientaci veřejnosti v zákoně, a zároveň nabízí možná řešení, jež by v důsledku měla vést k transparentnímu zákonu o DPH.

5 Aplikace výsledků dotazníkového šetření

5.1 Obecné informace

Kromě cenných rad vedoucí bakalářské práce byl dotazník sestaven za pomoci odborníků z okruhu účetnictví a daňového poradenství, aby skutečně mohlo být s nejvyšší přesností zjištěno, zda je pro občany ČR DPH transparentní.

Celkový počet otázek byl stanoven na 13 (první část 5 a druhá praktičtější 8), přesto se zdál být mnoha respondentům dotazník dlouhý. Ke zkrácení dotazníku (z původně zamýšlených 20 a více otázek) došlo zejména z důvodu složitosti druhé pasáže, tedy šestou otázkou počínaje, jelikož chtěl autor předejít ztrátě pozornosti dotazovaných v konečné části dotazníku a tím zvýšit reálnost dosažených odpovědí.

Pro dotazníkové šetření bylo vybráno 50 respondentů, a to cíleným a pečlivým způsobem, z čehož plyne, že by rozdělení na jednotlivé skupiny (podnikatel, ostatní, ...) mělo kvantitativně odpovídat demografickému rozložení obyvatelstva ČR (VIZ tabulka 1).

Počet dotázaných byl takto určen z důvodu možnosti technického zajištění dotazníkové akce (kopie a distribuce), jakožto i dostatečného množství pro získání hodnotných podkladů k šetření.

Správné odpovědi dotazníku jsou uvedeny v příloze 2.

<i>Skupina</i>	<i>Počet tázaných</i>
Pracovník správce daně (finanční úřad)	2
Daňový poradce	2
Účetní	3
Podnikatel	15
Ostatní (zaměstnanec, důchodce, ...)	28
Celkem	50

tabulka 1: Skupiny

5.2 Jednotlivé otázky

5.2.1 Otázka č. 1

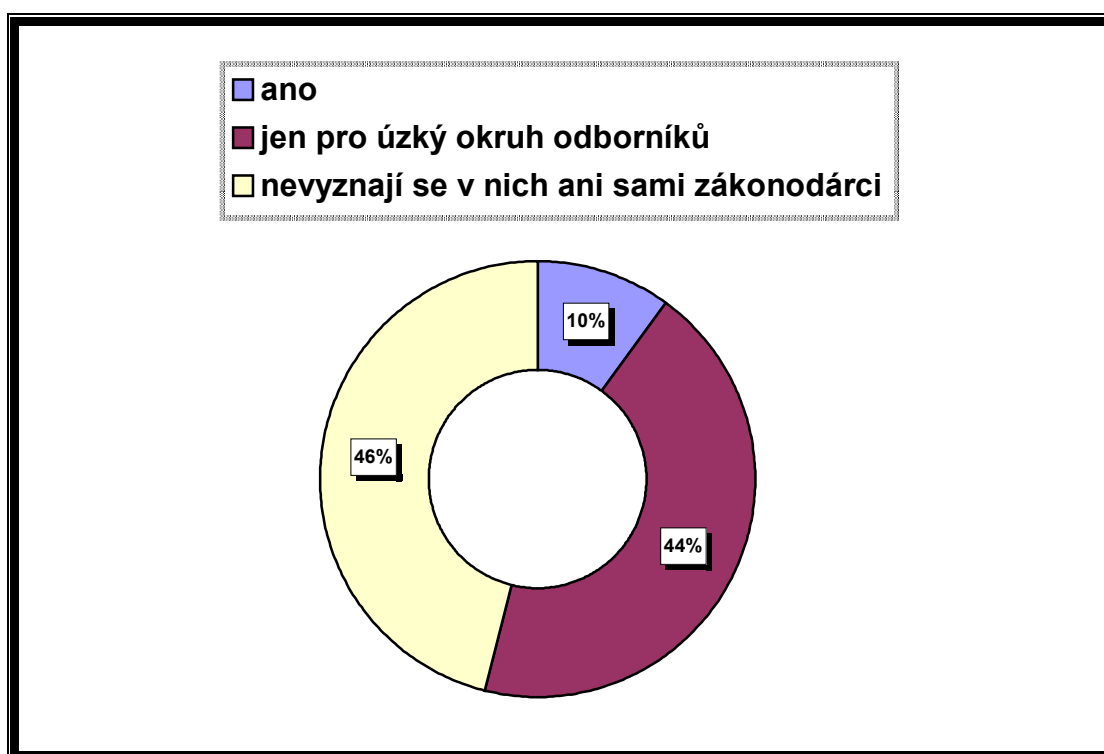
Znění: Myslíte si, že zákony ČR jsou psány srozumitelně pro každého občana?

Tento dotaz byl zařazen z důvodu zjištění názoru veřejnosti týkající se práce zákonodárců. Obrázek 1 ukazuje, že většina obyvatel ČR nemá pozitivní názor na tvorbu a znění zákonů v naší vlasti, spíše se jim jeví jako složitá. Jednoznačná odpověď „ano“ se z hlediska skupin

objevovala nejvíce mezi podnikateli, zřídka u skupiny Ostatní, avšak u zbývajících dotázaných, tedy správců daně, daňových poradců a účetních vůbec.

Ke zvýšení procentního zastoupení v kladné položce odpovědi by jistě přispělo definování všech částí zákona krátkými jednoduchými větami či většího poměru mezi obsaženými tabulkami a holým textem. V současné době se po otevření zákona dá z obecného hlediska při vší úctě k zákonodárcům konstatovat, že jednotlivé stránky hustě popsané textem budí dojem složitosti a nepřehlednosti, čímž dokazují nízkou transparentnost zákona o DPH.

obrázek 1: Otázka č. 1

5.2.2 Otázka č. 2

Znění: Víte co znamená zkratka DPH?

Jednoduchý, avšak důležitý dotaz. Podle názoru autora této bakalářské práce nemá při negativní odpovědi u dotyčného respondenta smysl pokračovat v šetření, jelikož jsou pak v následujících otázkách správné odpovědi statisticky téměř vyloučené.

Výsledek šetření ukazuje, že významu zkratky DPH rozumí všichni dotazovaní.

Ani při stoprocentním výkonu by však neměl být podceněn fakt, že je význam zkratky považován spíše za všeobecnou znalost, a proto měla tato otázka posloužit spíše jako potvrzení domněnky autora práce, podle které se respondenti v této pasáži nemohou mýlit, nikoli jako důkaz transparentnosti zákona.

5.2.3 Otázka č. 3

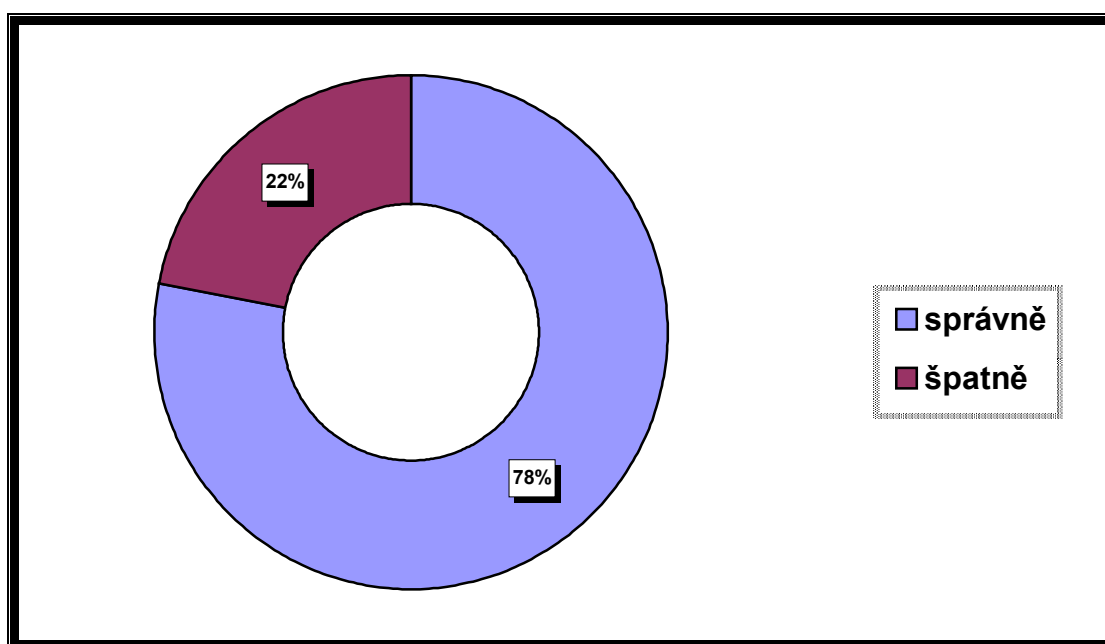
Znění: Jaké jsou u nás v současnosti platné sazby DPH?

I přes fakt, že se zodpovězení této otázky zdá být jasné, pro kontrolu byla i z důvodu častých změn spjatých s těmito údaji zařazena. Podle výsledků šetření je patrné, že oprávněně, neboť procento správných odpovědí se možnému předpokládanému stu ani zdaleka neblíží (Obrázek 2).

V této oblasti mají početně vědomostní mezery nejvíce příslušníci skupiny Ostatní, tedy zejména studenti a zaměstnanci, procentuelně se jedná o podnikatele (OSVČ), kde se mylilo pět účastníků dotazníkového šetření, což je hned třetina dotazovaných. Špatnými odpověďmi byly kromě správných v době realizace dotazníkové akce (základní sazba – 19%, snížená sazba – 5%) např. následující údaje: 22%, 15%, ...

Neznalost platných sazeb v České republice vyplývá z jejich postupných úprav na úroveň v souladu s předpisy platnými na území Evropské unie. Stále častěji diskutovaným tématem je pak problematika rovné daně, v jejíž souvislosti se hovoří o 15% sazbě. Tento údaj byl podle ohlasů několika respondentů i důvodem zaznamenané chyby, jelikož je tato problematika stále více medializována a veřejnost ztrácí přehled o aktuálně platných sazbách. Výše zmíněná 22% sazba utkvěla i přes její ukončenou platnost v paměti několika dotazovaných, což dotyční zdůvodňovali špatnou orientací v novelách zákona o DPH a faktem, že se jim o finance starají osoby, kterým v této oblasti důvěřují, a proto rozšiřování znalostí týkajících se daně z přidané hodnoty nepovažují za nutné.

obrázek 2: Otázka č. 3

5.2.4 Otázka č. 4 a č. 5

Znění 4. otázky: Platí se DPH z poštovních služeb?

Znění 5. otázky: Platí se DPH z odběru elektrické energie?

Tyto dva dotazy mají za úkol zjistit základní znalosti občanů ČR v oblasti osvobození od DPH, popř. povinnosti platby DPH. Čtvrtá otázka vychází z § 51 a 52, zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, pátá otázka z § 47 téhož zákona a faktu, že tato položka není od daně osvobozena.

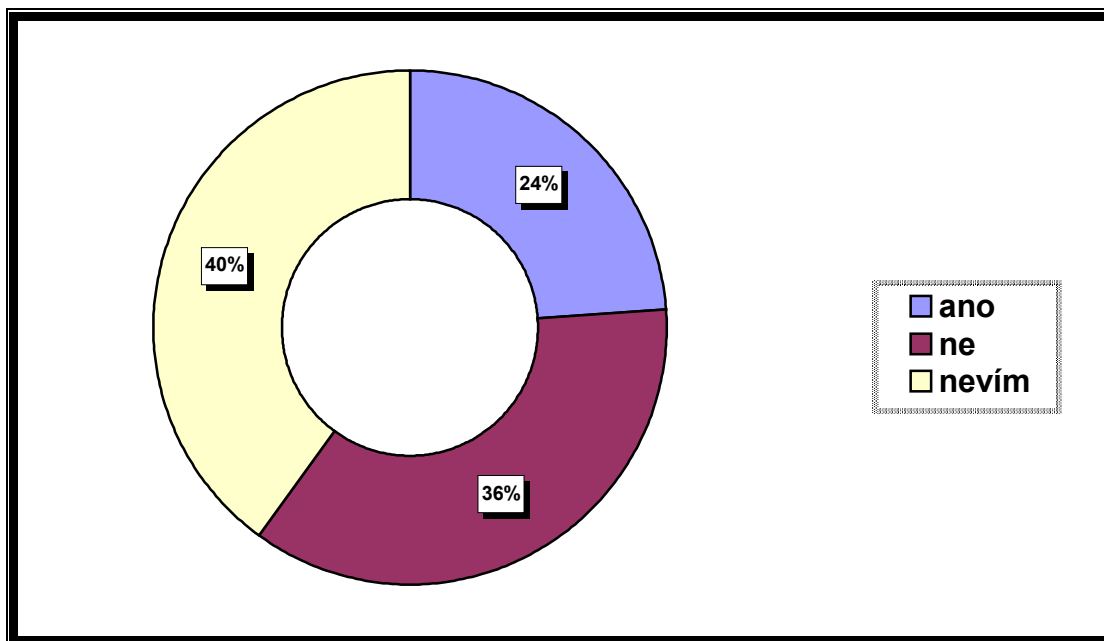
Z obrázku 3 a obrázku 4 je patrné, že daňová znalost v oblasti poštovních služeb činila dotazovaným mnohem větší potíže než téměř „bezchybná elektrická energie“. Zatímco u čtvrté otázky se procento správných odpovědí mírně blížilo 40%, u problematiky zabývající se odběrem elektrické energie s trochou nadsázky atakovalo devadesátiprocentní hranici.

Obrázek 5, uvedený níže, se podrobněji zabývá názory občanů ČR ke 4. otázce (poštovní služby) a dokazuje nízkou přehlednost v dané problematice u skupiny Podnikatel (OSVČ) - pouze pětina správných odpovědí, tedy možností „ne“. Nízké procento správných odpovědí souvisí se spoluprací OSVČ s finančními odborníky, tedy účetními, kteří se o finance této skupiny, často bez jejich snahy se bližšími informacemi zabývají, starají, tzn. stejný důvod mylných domněnek jako u 3. otázky. Paradoxem tedy zůstává, že většina dotazovaných udělalo v této otázce chybu i přes časté využívání poštovních služeb, které mnozí z nich považují za nutnou součást jejich práce.

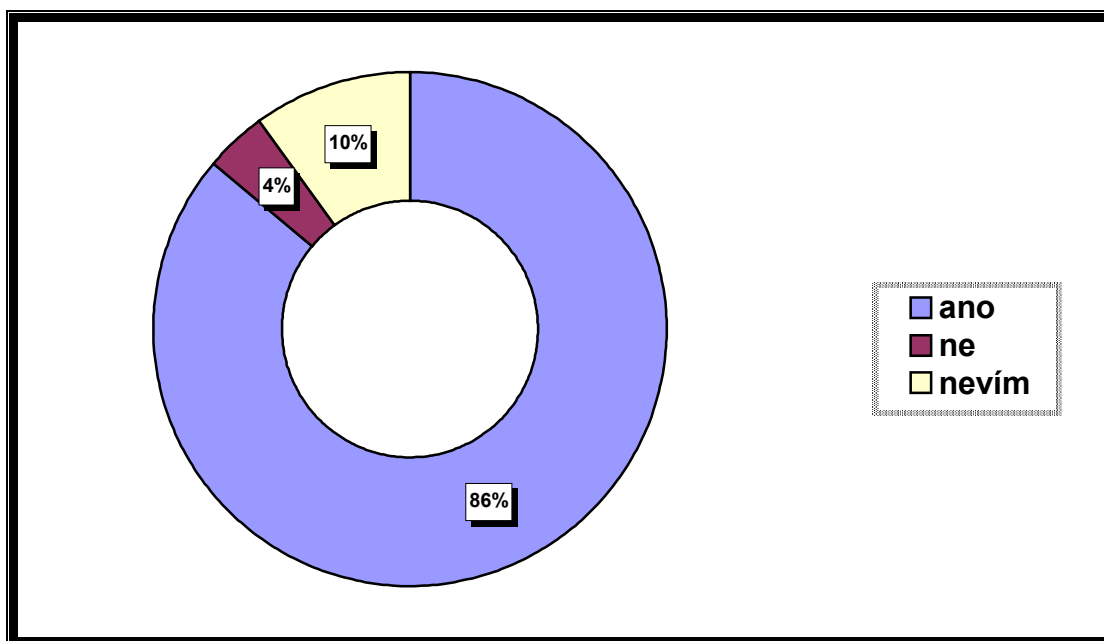
Obrázek 6 upozorňuje na stejné nedostatky u 4. otázky s mírně vyšším procentem správných odpovědí (29%) u jiné skupiny. Tentokrát byly chybné odpovědi ve větším měřítku zaznamenány ve skupině Ostatní, konkrétněji se jednalo hlavně o studenty středních škol, jelikož zaměstnanci, vysokoškoláci i důchodci o povinnosti platby DPH za elektrickou energii zpravidla vědí a považují ji za jasnou a podle jejich názoru bohužel i za každodenní resp. měsíční nutnost. Nejasnosti na straně středoškoláků nelze považovat za zřejmé chyby, spíše za příslušnou neznalost, které se častá odpověď „nevím“ z jejich strany týká větší měrou.

Z předchozích dvou odstavců, týkajících se detailů otázky č.4 je zřejmé, že zbývající skupiny tvořené zejména odborníky (správce daně, daňový poradce a účetní) zvyšují podnikatelům, studentům a zaměstnancům průměr na 36% (obrázek 3), přesto se výsledky získané ze zmíněných dvou otázek dají považovat za podprůměrné.

obrázek 3: Otázka č. 4

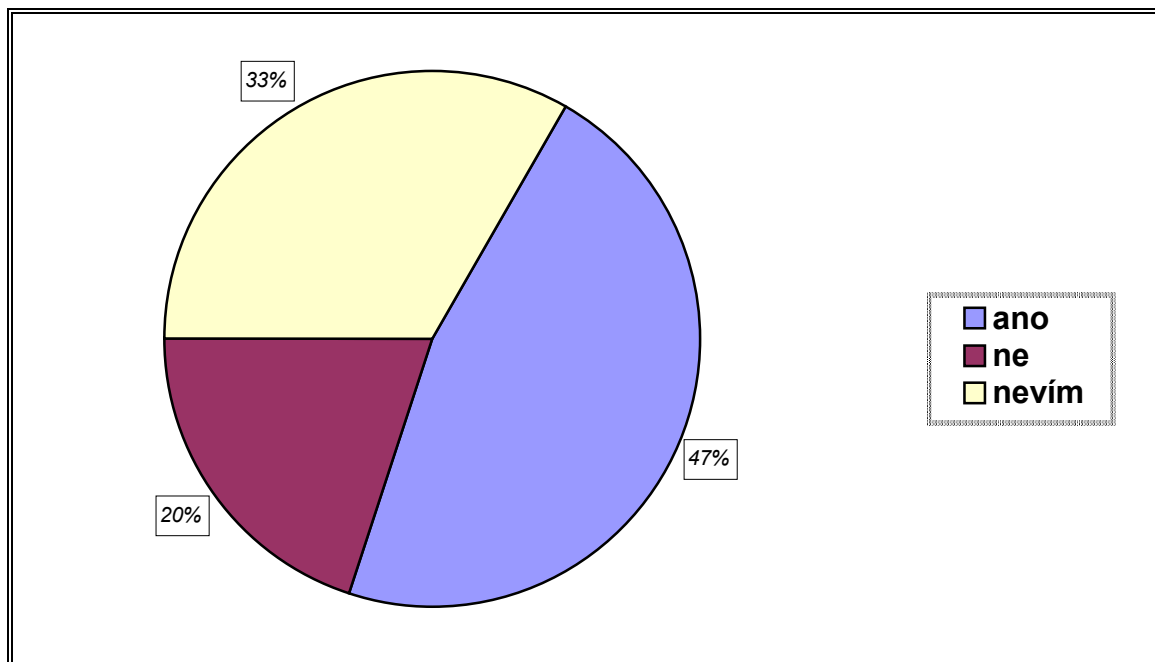
obrázek 4: Otázka č. 5

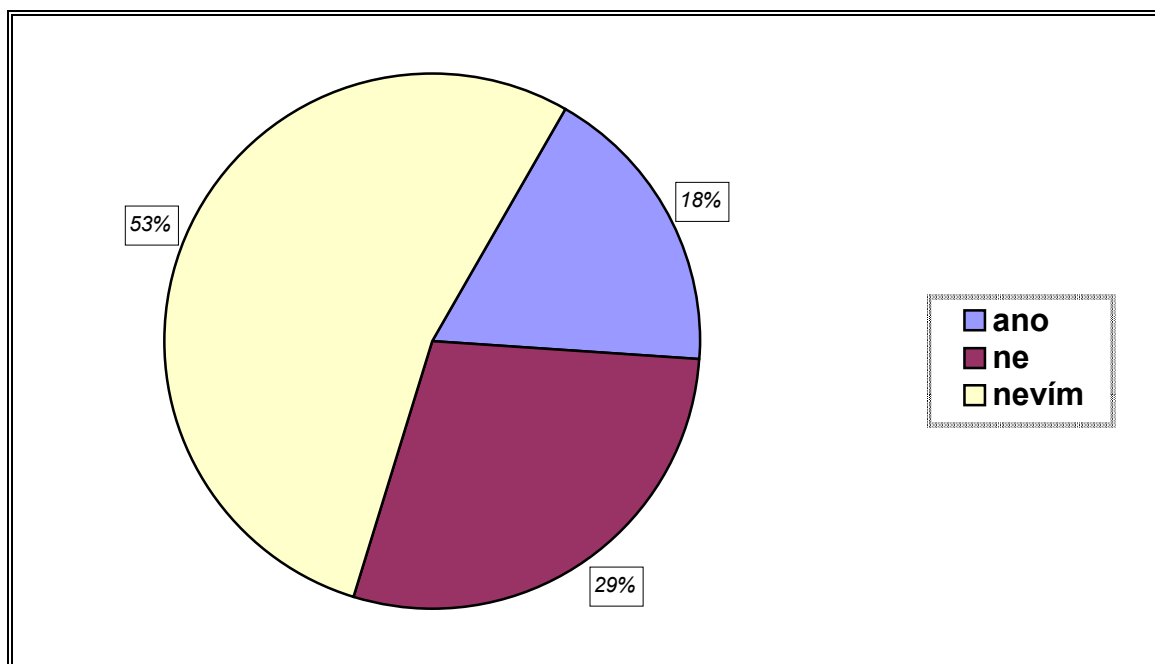
Pozn.: Pátá otázka je svým zpracováním výjimkou z hlediska možných „jednoslovných odpovědí“. Jako jediná má totiž správnou odpověď „ano“, u ostatních je korektní variantou vždy „ne“.

Jediná varianta odpovědí byla zvolena pro větší přehlednost při zpracování dotazníku, avšak jediná výjimka měla mít za následek nestereotypnost a případné vyvedení respondentů ze zavedeného rytmu.

obrázek 5: Otázka č. 4 - Podnikatel

obrázek 6: Otázka č. 4 - Ostatní

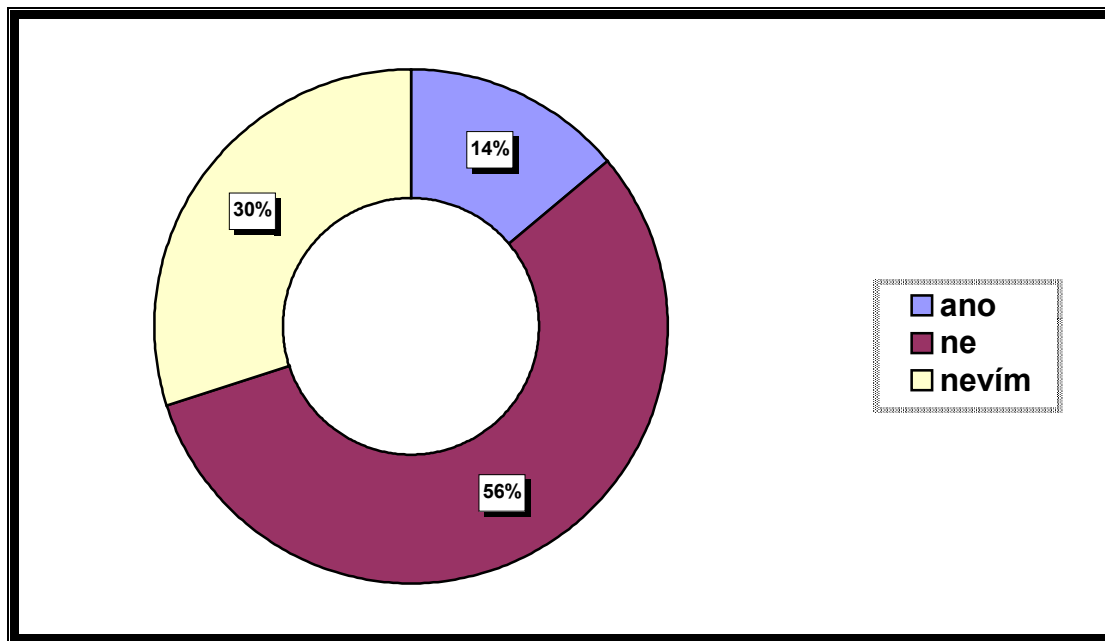
5.2.5 Otázky č. 6 až č. 13

Od šestého bodu dotazníku jsou součástí kladených otázek i příslušné úryvky ze zákona o DPH. Tento originální nápad, vymyšlen autorem a jeho blízkými spolupracovníky, má dokázat složitost a nízkou srozumitelnost formulace jednotlivých paragrafů a odstavců zákona, konkrétně zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen ZDPH).

Z důvodu přehlednosti této části dotazníku jsou jednotlivé dotazy uvedeny vždy nad příslušným obrázkem s prstencovým grafem.

Znění 6. otázky: Když tuzemský podnikatel - plátce DPH - prodá nový automobil osobě z EU, odvede z tohoto prodeje DPH?

obrázek 7: Otázka č. 6

Tato otázka se týká §64 odst. 2 ZDPH (znění uvedeno v příloze 1) a stejně jako následující fáze šetření jasně dokládá smutný fakt nepřehlednosti ZDPH (56% správných odpovědí). Je sice pravda, že pouze 14% respondentů mělo mylný názor a zbytek dotázaných raději zvolilo možnost „nevím“, to však na vratkém lehce nadpolovičním „úspěchu“ nemůže nic změnit.

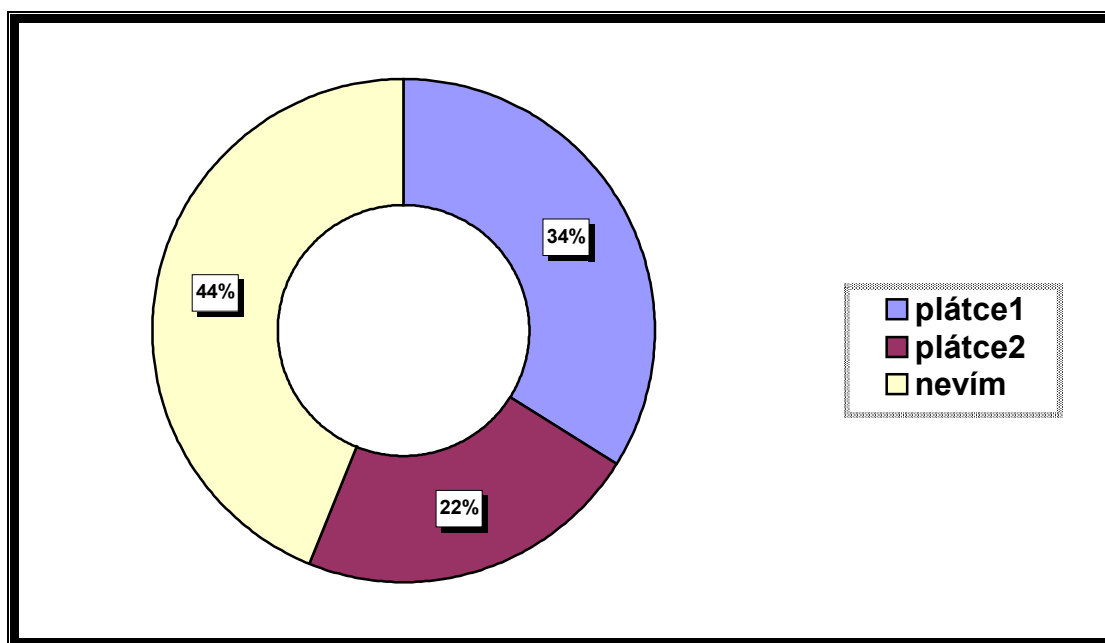
Nejvíce vyloženě špatných odpovědí („ano“) bylo možno zaznamenat ve skupině Podnikatel, nejistota skupiny Ostatní se projevila spíše u položky „nevím“.

Ke správným odpovědím u této otázky by bezpochyby přispěl přehledný obrázek, který by zdokumentoval obsah příslušného odstavce a podrobně tak ukázal vztah mezi plátcem DPH, tuzemskem a zeměmi na území EU. Tato část zákona obsahuje mnoho pojmů a čtenář se v něm tedy snadno ztrácí. To lze rovněž částečně zlepšit či dokonce vyřešit rozložením souvětí do několika jednoduchých vět, po obsahové stránce fakt po faktu, což dezorientovaným osobám alespoň umožní pochopení dané problematiky krok po kroku bez nutnosti neustále se opakujícího čtení zákona.

Znění 7. otázky: Tato otázka nebyla pravým dotazem v celém slova smyslu. Obsahovala úryvek ze §64 odst. 1 ZDPH a možnosti výběru správného pochopení příslušné problematiky, konkrétně se jednalo o 3 volby (v závorce důležité poznámky):

- Plátce DPH v ČR dodá zboží plátcí DPH v EU a ten toto zboží použije pro podnikání. Plátce DPH v ČR prodá toto zboží odběrateli bez DPH. (*správná odpověď, na obrázku 8 viditelná pod označením jako plátce1*)
- Plátce DPH v ČR dodá zboží osobě v EU a nemusí z tohoto obchodu odvádět DPH. (*plátce2 na obrázku 8*)
- Nevím.

obrázek 8: Otázka č. 7

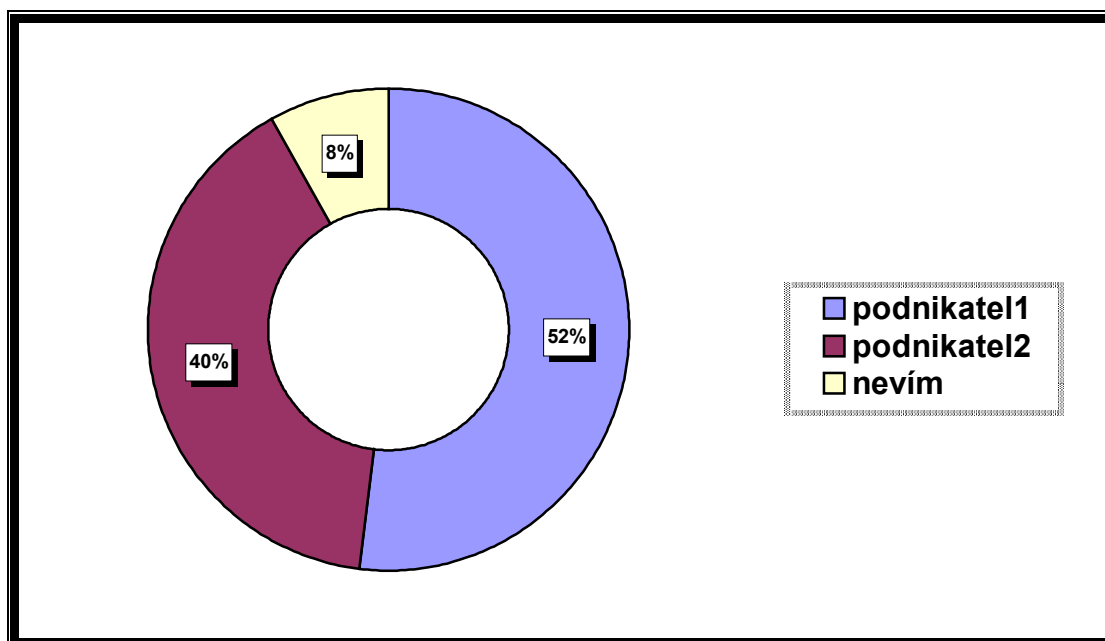
Graf na obrázku 8 potvrzuje nejistotu v řadách občanů ČR a obsahuje tak všechny možné odpovědi v poměrně početném zastoupení. Formulace příslušného paragrafu byla natolik složitá, že plných 44% dotázaných zvolilo raději možnost „nevím“, z toho i jeden pracovník správce daně, tedy osoba pracující na finančním úřadě a člověk přicházející se zákony do styku téměř každý den!

Chytře zvolené varianty možných odpovědí ukazují, že je souvětí týkající se příslušného odstavce znovu zdlouhavé a netransparentní. Neznámé či méně používané pojmy v oblasti každodenního používání v životě působí v takto zvolené dlouhé větě chaoticky a prakticky tak neumožňují občanům České republiky se v ní snadno zorientovat. Tento odstavec by tak měl být spíše rozepsán do několika bodů, které by jeho obsah vystihovaly, čímž by zároveň bylo zaručeno nižší pravděpodobnosti mylného výkladu.

Znění 8. otázky: Svou podobou ji lze přirovnat k sedmé. Otazník na konci jasně daného dotazu zde respondent nenajde, pouze úryvek ze ZDPH, tentokrát §6 odst. 1, a 3 možnosti správného výběru co nejpřesnějšího porozumění obsahu, z nichž jedna je cestou nejmenšího odporu, tím má autor na mysli odpověď „nevím“:

- Podnikatel, který nedosáhne obrát za posledních 12 po sobě jdoucích měsíců 1000000 Kč, se nemusí zaregistrovat jako plátc DPH. (*správná odpověď, na obrázku 9 patrná pod označením jako podnikatel1*)
- Podnikatel, který nedosáhne obrát 1000000 Kč za poslední kalendářní rok nemusí platit DPH. (*na obrázku 9 jako podnikatel2*)
- Nevím.

obrázek 9: Otázka č. 8

U problematiky vyplývající z §6 odst. 1 ZDPH se respondenti v naprosté většině nezdráhali zvolit jednu z nabízených variant (podnikatel1 a podnikatel2), přesto dotazníky obsahovaly spoustu zakřížkovaných chybných variant. Nejvíce špatných reakcí se objevovalo paradoxně v řadách podnikatelů, odborně označených jako OSVČ, a to zejména z již několikrát zmiňovaného důvodu faktického převodu kompetencí na příslušnou finanční pomoc v podobě účetních (pozn. netýká se šetřené skupiny Účetní).

Na obranu zákonodárců považuje autor této bakalářské práce z nestranného hlediska za správné dodat, že tato část zákona patří mezi ty přehlednější a po důkladném, třeba i několikanásobném, přečtení by čtenář měl mít povědomí o jejím korektním obsahu.

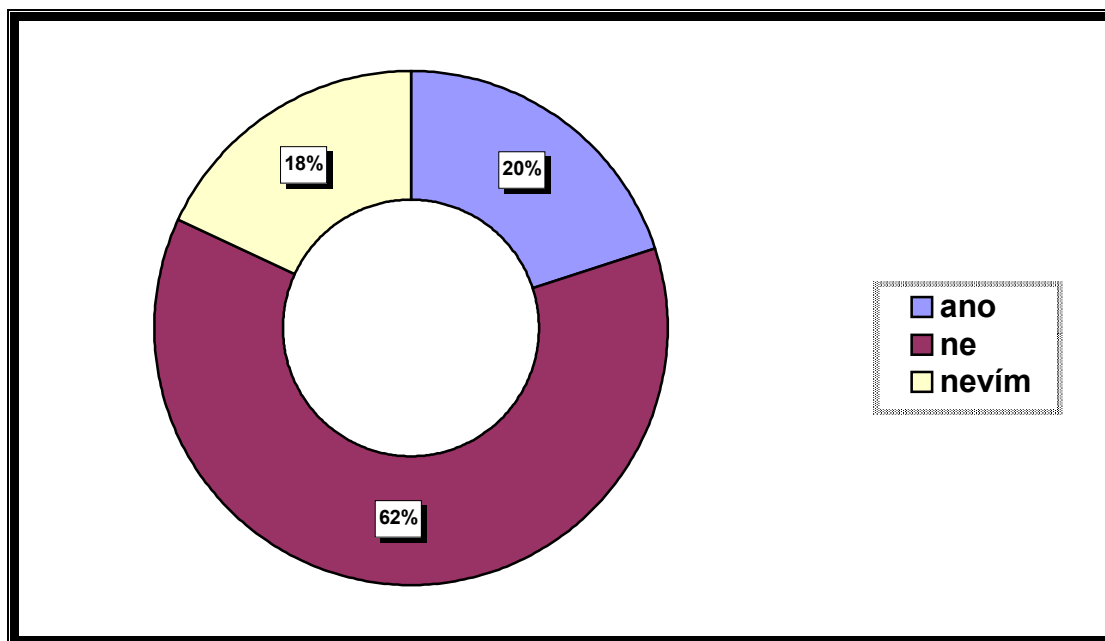
Znění 9. otázky: Je osvobozeno od DPH dodání paliva soukromým jachtám?

Ne úplně jasný dotaz vycházející z §68 odst. 1 ZDPH, donucující respondenty tápající po správné odpovědi hlouběji popřemýšlet. Těch dotázaných, kteří své snažení vzdali a zvolili možnost „nevím“ bylo pouhých 18% (naprostá většina ve skupině Ostatní), špatných odpovědí („ano“) bylo pouze o dvě procenta více – zde byly „síly“ mezi skupiny Podnikatel a Ostatní rozloženy rovnoměrně.

Zmíněná statistika dokazuje, že příslušný paragraf a odstavec patří z vybraných pro šetření mezi nejvíce srozumitelné (VIZ obrázek 10), přesto by se procento správných odpovědí mohlo ještě zvýšit, a to například uvedením příkladů, které od DPH nejsou osvobozeny jako součást příslušného odstavce §68 ZDPH.

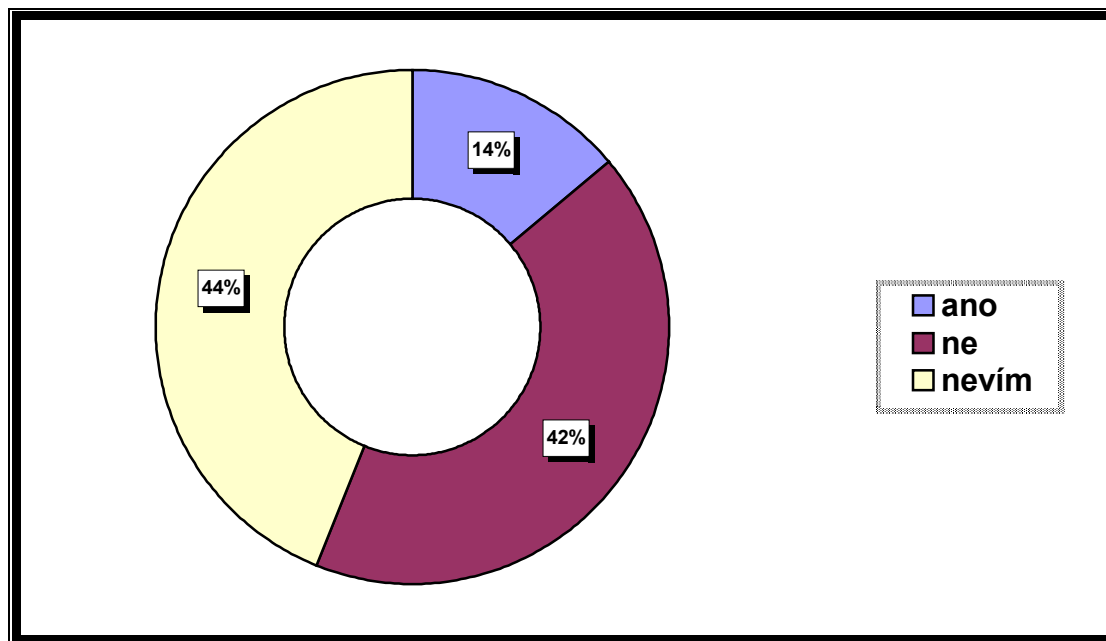
Příslušná část zákona díky bodovému rozvržení podrobněji vyjmenovává položky, které s daným paragrafem a odstavcem přímo souvisí, avšak při zmínění jiného příkladu je čtenář donucen v těchto bodech dohledávat, zda má být odpověď pozitivní či negativní, tedy zda je položka od DPH osvobozena či ne. Jako doplněk k jednomu z bodů tedy může být zákonodárci uvedeno, že se tato část zákona soukromých jachet netýká, jelikož se v tomto případě nejedná o obchodní, záchrannou či např. válečnou loď (více položek – VIZ §68 odst. 1 ZDPH), jakožto zde může být uveden i výčet jiných souvisejících příkladů, sloužících jako transparentní složka zákona o DPH.

obrázek 10: Otázka č. 9

Znění 10. otázky: Cizinec z třetí země si v ČR koupí nábytek a nechá si ho upravit podnikatelem v ČR, který je plátcem DPH. Tento nábytek cizinec vyveze do třetí země. Musí podnikatel (plátcem DPH) v ČR odvézt z této služby DPH?

obrázek 11: Otázka č. 10

Uvedená otázka se týká §67 odst. 1 a 2 ZDPH (znění VIZ příloha 1) a zahrnuje v sobě pro laiky neznámý pojem třetí země, jehož vysvětlení je součástí dotazníku. Termíny se v dotazníku objevovaly i v předchozích otázkách, až na jednu výjimku však nebyly součástí otázek (vysvětlení VIZ příloha 1).

Výsledky šetření ukazují na malou srozumitelnost příslušného paragrafu („nevím“ – 44%), a to hlavně ve skupině Ostatní (17 odpovědí „nevím“). Pro kompletnost statistiky vypovídající o dané otázce lze ale také uvést, že 42% správných odpovědí není právě tím nejhorším výsledkem.

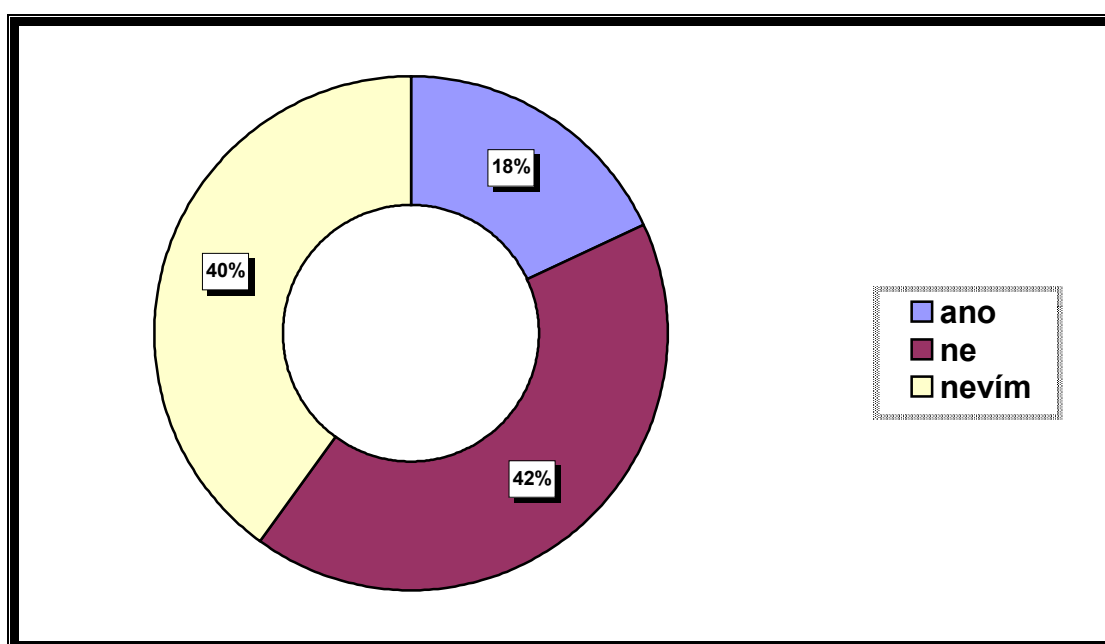
Širší spektrum odpovědí má za příčinu otázka spojující dva odstavce dohromady (jak je několikrát dokázáno výše, složitý je pro pochopení i pouhý jeden), to tedy znamená, že nejen rozsáhlejší několikařádkové pojetí otázky může respondentům působit potíže. Složitost obsahu otázky spočívá v neznámých či méně používaných pojmech následujících bezprostředně po sobě, což na čtenáře působí nepřehledně a v průběhu dané problematiky se fakticky ztrácejí. Transparentnost zákona může být v této oblasti zajištěna rozčleněním na menší větné celky v doprovodu s grafickou pomůckou. K vyšší úspěšnosti odpovědí mohla přispět i snazší forma dotazu.

Znění 11. otázky: Cizinec z třetí země, který nepodniká na území ČR nakoupí od podnikatele (plátce DPH) v ČR výrobky a vyveze je do své země. Účtuje mu podnikatel v ČR tyto výrobky včetně DPH?

§66 odst. 1 a 2 ZDPH je obsažen v jedenácté otázce, která se výsledkově velmi podobá otázce desáté. Znamená to tedy, že odpověď „nevím“ se objevuje v poměrně vysokém množství, což s největší pravděpodobností vyplývá z delšího obsahu položené otázky i rozsáhlejšího příslušného paragrafu a odstavce.

Řešení této části zákona je tedy obsahově velmi podobné desáté otázce, autor doporučuje rozdělení zákona na menší části.

obrázek 12: Otázka č. 11

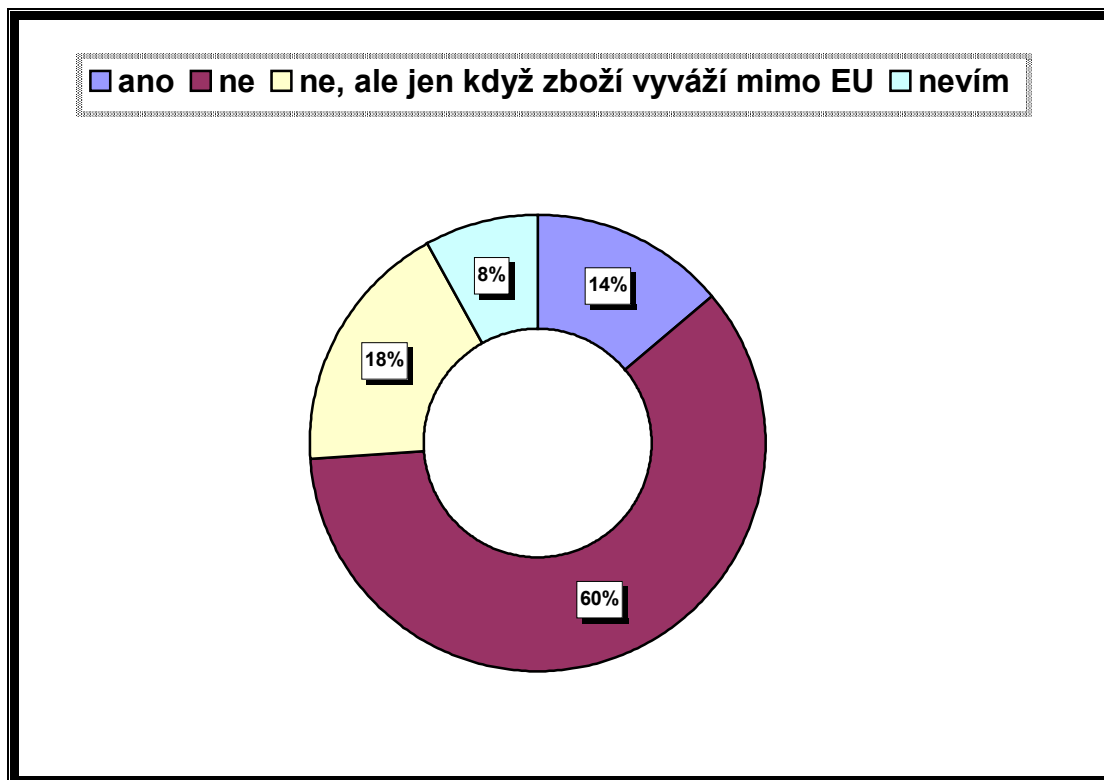
Znění 12. otázky: Podnikatel v ČR (plátce DPH), který má dopravní firmu, musí odvádět DPH z přepravování zboží do ciziny?

Tato otázka je specifická hned ve dvou parametrech: Jednak co se týče dotazníku vychází z nejkratšího paragrafu a odstavce (§69 odst. 1 ZDPH) a jednak jsou zde v jediném případě čtyři možnosti odpovědí, z nichž ta nejdelší (VIZ obrázek 13) je zařazena jako jasný „chyták“, aby respondenty po zodpovězení předchozích dvou otázek zahrnujících pojem „třetí země“ zmátla (o EU není v příslušném paragrafu ani zmínka).

Ač se správná možnost zdála být zřejmá pouhým okem, pouze 60% lidí odpovídajících na tuto otázku se nemýlilo.

Tuto část zákona o DPH považuje autor práce za transparentní a chybné odpovědi připisuje na vrub nízké koncentraci v závěru dotazníku.

obrázek 13: Otázka č. 12

Znění 13. otázky: Když si koupíte lístek na autobus do některého ze států EU, bude tato služba pro vás obsahovat také DPH?

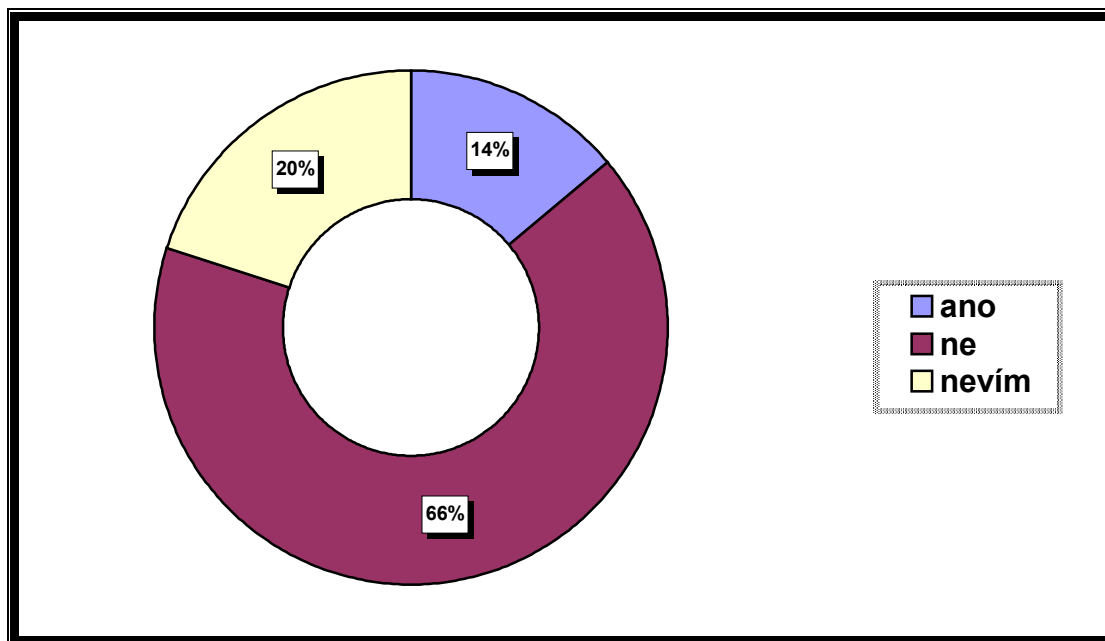
Výsledky šetření týkající se této otázky ukázaly, že §70 ZDPH je z vybraných ten nejpřehlednější a nejjasnější, neboť zde 66% respondentů odpovědělo správně a tím přispěli k nejvyššímu výkonu co se fiktivního ocenění praktických otázek (č. 6 – č. 13) týče.

Na druhou stranu je třeba podotknout, že i relativně snadné otázky vyvolávají v řadě občanů mnoho pochybností a připomínek. Někdy i několikanásobné přečtení téhož úryvku zákona neznamena zřetelné bezchybné zodpovězení příslušné související otázky, což se stalo i v tomto případě. Slovo „nevím“ zde vyslovila přesně pětina dotázaných (VIZ obrázek 14).

U otázek chápaných v praktickém smyslu zákona o DPH (č.6 – č. 13) je transparentnost zcela evidentně odlišná. Některé vycházejí z relativně jasné části zákona, jiné lze vzhledem k dosaženým výsledkům považovat za nepřehledné.

Obecným řešením by v mnoha případech mohlo být zjednodušení paragrafů, jejich konstrukční změna v body či použití grafického doplňku (např. obrázku) jako pomůcky. Zákon by totiž měl být srozumitelný pro všechny občany České republiky, nejen pro jeho tvůrce a osoby s větší představivostí.

obrázek 14: Otázka č. 13

5.3 Shrnutí výsledků

Globálně se dají výsledky dotazníkového šetření shrnout jako úspěšný průzkum, jehož cíl byl naplněn. Podařilo se vybrat potřebný vzorek obyvatelstva v daném poměru, jak je udán v tabulce 1 a statisticky lze tak získané údaje považovat za reálné.

Podíváme-li se na šetření z několika úhlů pohledu, je třeba respondenty pochválit za alespoň částečné znalosti v oblasti DPH. Stoprocentní úspěšnost bylo možné zaznamenat u druhé otázky, obsah zkratky DPH je všem jasný a veřejnost ho bere za samozřejmost. Kvalitní přehled je patrný také u elektrické energie, což podle ohlasů dotazovaných odráží fakt, že všichni elektřinu využívají a povinnosti platby včetně zahrnuté daně z přidané hodnoty si podle jejich názoru nelze nevšimnout. Horší jsou výsledky u poštovních služeb, kde jsou v nutném případě lidé ochotni poštovné prostě a jednoduše zaplatit bez dalšího zájmu o jeho ekonomické složení. Sazby DPH, ač nejsou po několik desetiletí stejné a neustále se mění, říkají hodně velkému procentu respondentů, a to v celém slova smyslu. 78% je podle autora této bakalářské práce jasným důkazem.

Prakticky jediná otázka (č.1) týkající se vlastního názoru potvrdila očekávání a ukázala, že spousta občanů ČR zákonům této země v podstatě nevěří, protože je možné je obcházet a vynakládat si je různým způsobem. Toto zjištění dokazují i otázky druhé části (č.6 – č.13), které vypovídají o složitosti zákona, č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty konkrétně, a nebylo by možností volby z několika alternativ, je pravděpodobné se domnívat, že by odpovědi mohly být zpracovávány v daleko větším množství.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo učinit podrobný přehled o problematice transparentnosti týkající se oblasti zákona o DPH, o pojmech souvisejících s tématem a konkrétně o položkách obsahujících osvobození od daně z přidané hodnoty. Přáním autora bylo zpřístupnění zákona široké veřejnosti poukázáním na současné chyby a návrhem možného řešení na opravu problematických pasáží.

Vysvětlením teoretických základů i za realizace hlubšího ponoření do látky zahrnutého zejména v první části práce, jež vychází ze znalostí zkušených autorů, jsou čtenáři přehledně seznámeni s daným tématem. Prostudováním těchto kapitol, které vycházejí ze zákona o DPH a odborné literatury, se sice některé pojmy a záležitosti s nimi související vyjasní, ale důležitou součástí je také propojení znalostí a dovedností s každodenní praxí. Načerpané informace čtenářům následně pomáhají k lepšímu pochopení problematiky spjaté s přehledností zákona o DPH a jeho změnami po vstupu České republiky do Evropské unie (EU), v neposlední řadě v oblasti jednotného vnitřního trhu.

Jednotný vnitřní trh byl v Evropské unii zaveden v roce 1993, Česká republika jeho pravidla začala aplikovat po svém vstupu do EU, tedy počínaje 1. květnem roku 2004. Součástí změn týkajících se vstupu České republiky do Evropské unie se stalo i zrušení vnitřních hranic mezi jednotlivými zeměmi, což souviselo s odbouráváním hraničních kontrol uvnitř území EU a v důsledku využívání jiné formy kontroly pohybu zboží a jeho zdanění po vzoru všech členských zemí EU.

V návaznosti na začlenění České republiky do jednotného trhu v rámci Evropské unie doznal po vstupu České republiky do EU v daňových zákonech největších změn právě zákon o DPH. Znění zákona o DPH bylo již předtím mnohokrát novelizováno a jak je patrné z dotazníkového šetření, někteří občané ČR nejsou na časté změny připraveni a schopni reagovat, což má za následek nevědomé či v některých případech i vědomé daňové úniky. Statistické výsledky poukazují na složitost či extrémněji řečeno nepřehlednost zákona o DPH, což prakticky dokazuje i součást dotazníku, kde se v jedné otázce zkoumající názor občanů České republiky na srozumitelnost zákonů naprostá většina respondentů k dané problematice staví negativně.

Podle názoru autora této bakalářské práce byl její cíl splněn. Čtenář by po důkladném přečtení měl mít přehled o problematice transparentnosti osvobození od DPH, ale i povědomí o jejím možném řešení, kterého by mělo být dosaženo zjednodušením formulace jednotlivých částí zákona o DPH, jak je v praktické části práce navrženo.

7 Seznam literatury a pramenů

1. Široký, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1. Vyd. Praha: C.H.Beck, 2003. 249 s.: tab., grafy. ISBN 80-7179-413-9.
2. Kubátová, K., Vybíhal V. *Optimalizace daňového systému České republiky v kontextu Evropského regionu a měnícího se ekonomického, sociálního a právního prostředí*. 1. Vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. 179 s.: tab., grafy. ISBN 80-86861-05-8.
3. Kubátová, Květa. *Daňová teorie a politika*. 4. Vyd. Praha: ASPI, a.s., 2006. 279 s. ISBN 80-7357-205-2.
4. Kubátová, Květa. *Daňová teorie - úvod do problematiky*. Praha: ASPI, a.s., 2005. 111 s.: tab., grafy. ISBN 80-7357-092-0.
5. Vančurová, A., Láčková L. *Daňový systém ČR, aneb učebnice daňového práva pro obchodní akademie, ekonomické studijní obory na středních odborných školách a na vyšších odborných školách, pro vysokoškolské obory s ekonomickým zaměřením*. Praha: VOX, 2005. ISBN 80-86324-60-5.
6. Vančurová, Alena. *Daňový systém ČR: Cvičebnice: Studijní obory na středních odborných školách a na vyšších odborných školách, pro vysokoškolské obory s ekonomickým zaměřením*. Praha: VOX, 2005. ISBN 80-86324-50-8.
7. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, Sbírka zákonů, 2006.
8. URL: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/transparentni>> [cit. 2007-08-10]

8 Přílohy

8.1 Příloha 1 – Dotazník ve formě při šetření

DOTAZNÍK

Téma: Transparentnost osvobození od DPH

Než začnete odpovídat na otázky, zařaďte se, prosím, do jedné z následujících skupin – pokud pro vás platí více zařazení, zaškrtněte to, které je v tabulce výše.

- pracovník správce daně (finanční úřad)
- daňový poradce
- účetní
- podnikatel
- ostatní (zaměstnanec, důchodce, ...)

1. otázka

Myslíte si, že zákony ČR jsou psány srozumitelně pro každého občana?

- ano
- jen pro úzký okruh odborníků
- nevyznají se v nich ani sami zákonodárci

2. otázka

Víte co znamená zkratka DPH?

- ano
- ne

POKUD VAŠE ODPOVĚĎ BYLA NE, V DALŠÍM VYPLŇOVÁNÍ PROSÍM NEPOKRAČUJTE !!

3. otázka

Jaké jsou u nás v současnosti platné sazby DPH?

4. otázka

Platí se DPH z poštovních služeb ?

- ano
- ne
- nevím

5. otázka

Platí se DPH z odběru elektrické energie?

- ano
- ne
- nevím

U dalších otázek si, prosím, nejprve přečtěte úryvek ze zákona o DPH a následně zaškrtněte odpověď, která je podle Vás správně.

Vysvětlení některých pojmů v zákoně:

třetí země = země, která není členem EU

tuzemsko = území ČR

členský stát = stát v EU

osoba povinná nebo registrovaná k dani = plátce DPH

§64 odst. 2

Dodání nového dopravního prostředku do jiného členského státu EU plátcem osobě v jiném členském státě, který je odeslán nebo přepraven z tuzemska plátcem nebo osobou, která nový dopravní prostředek pořizuje, nebo zmocněnou třetí osobou, je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně.

6. otázka

Když tuzemský podnikatel - plátce DPH - prodá nový automobil osobě z EU, odvede z tohoto prodeje DPH?

- ano
- ne
- nevím

§64 odst. 1

Dodání zboží do jiného členského státu EU plátcem osobě registrované k dani v jiném členském státě, které je odesláno nebo přepraveno z tuzemska plátcem nebo pořizovatelem nebo zmocněnou třetí osobou, je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně, s výjimkou dodání zboží osobě, pro kterou pořízení zboží v jiném členském státě není předmětem daně.

7. otázka

- Plátce DPH v ČR dodá zboží plátcí DPH v EU a ten toto zboží použije pro podnikání. Plátce DPH v ČR prodá toto zboží odběrateli bez DPH.
- Plátce DPH v ČR dodá zboží osobě v EU a nemusí z tohoto obchodu odvádět DPH.
- Nevím.

§6 odst. 1

Osoba povinná k dani, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, je osvobozena od uplatňování daně, pokud její obrat nepřesáhne za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč, pokud tento zákon nestanoví jinak (§94).

8. otázka

- Podnikatel, který nedosáhne obrat za posledních 12 po sobě jdoucích měsíců 1 000 000 Kč, se nemusí zaregistrovat jako plátce DPH.
- Podnikatel, který nedosáhne obrat 1 000 000 Kč za poslední kalendářní rok nemusí platit DPH.
- Nevím.

§68 odst. 1

Od daně s nárokem na odpočet daně je osvobozeno dodání paliva a potravin lodím

- a) používaným k plavbě po volném moři a přepravujícím cestující za úplatu nebo používaným k obchodní, průmyslové nebo rybářské činnosti,
- b) používaným k poskytnutí záchrany a pomoci na moři nebo k pobřežnímu rybolovu, s výjimkou zásobování lodí používaných k pobřežnímu rybolovu potravinami,
- c) válečným, pokud opouštějí tuzemsko a směřují do zahraničních přístavů a kotvišť.

9. otázka

Je osvobozeno od DPH dodání paliva soukromým jachtám?

- ano
- ne
- nevím

§67 odst. 1 a 2

Poskytnutí služby do třetí země osobě, která nemá v tuzemsku sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, s místem plnění v tuzemsku je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně.

Službou podle odstavce 1 jsou práce na movitém majetku, který je pořízen nebo dovezen za účelem provedení těchto prací v tuzemsku a následně je odeslán nebo přepraven do třetí země osobou, která tuto službu poskytla, nebo osobou, pro kterou jsou tyto služby poskytnuty nebo zmocněnou třetí osobou.

10. otázka

Cizinec z třetí země si v ČR koupí nábytek a nechá si ho upravit podnikatelem v ČR, který je plátcem DPH. Tento nábytek cizinec vyveze do třetí země. Musí podnikatel (plátcem DPH) v ČR odvézt z této služby DPH?

- ano
- ne
- nevím

§66 odst. 1 a 2

Vývozem zboží se rozumí výstup zboží z území Evropského společenství. Vývoz zboží je osvobozen od daně, pokud je odeslán nebo přeprava uskutečněna vývozcem nebo jím zmocněnou osobou. Vývoz zboží je také osvobozen od daně, pokud je odeslán nebo přeprava uskutečněna kupujícím nebo jím zmocněnou osobou, jestliže kupující nemá v tuzemsku sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, popřípadě místo pobytu nebo místo, kde se obvykle zdržuje. Vývoz zboží není osvobozen od daně, pokud kupující přepravuje pohonné hmoty a potraviny pro vlastní potřebu.

11. otázka

Cizinec z třetí země, který nepodniká na území ČR nakoupí od podnikatele (plátcem DPH) v ČR výrobky a vyveze je do své země. Účtuje mu podnikatel v ČR tyto výrobky včetně DPH?

- ano
- ne
- nevím

§69 odst. 1

Přeprava zboží při vývozu z tuzemska je osvobozena od daně s nárokem na odpočet daně.

12. otázka

Podnikatel v ČR (plátce DPH), který má dopravní firmu, musí odvádět DPH z přepravování zboží do ciziny?

- ano
- ne
- ne, ale jen když zboží vyváží mimo EU
- nevím

§70

Přeprava osob mezi jednotlivými členskými státy a dále mezi členskými státy a třetími zeměmi je v tuzemsku osvobozena od daně s nárokem na odpočet daně. Tato přeprava je osvobozena, i když je prováděna osobami, které jsou registrovány k dani v jiném členském státě, nebo zahraniční osobou povinnou k dani. Zpáteční přeprava se považuje za samostatnou přepravu.

13. otázka

Když si koupíte lístek na autobus do některého ze států EU, bude tato služba pro vás obsahovat také DPH?

- ano
- ne
- nevím

8.2 Příloha 2 – Dotazník se správnými odpověďmi

DOTAZNÍK

Téma: Transparentnost osvobození od DPH

Než začnete odpovídat na otázky, zařaďte se, prosím, do jedné z následujících skupin – pokud pro vás platí více zařazení, zaškrtněte to, které je v tabulce výše.

- pracovník správce daně (finanční úřad)
- daňový poradce
- účetní
- podnikatel
- ostatní (zaměstnanec, důchodce, ...)

1. otázka

Myslíte si, že zákony ČR jsou psány srozumitelně pro každého občana?

- ano
- jen pro úzký okruh odborníků
- nevyznají se v nich ani sami zákonodárci

2. otázka

Víte co znamená zkratka DPH?

- ano
- ne

POKUD VAŠE ODPOVĚĎ BYLA NE, V DALŠÍM VYPLŇOVÁNÍ PROSÍM NEPOKRAČUJTE !!

3. otázka

Jaké jsou u nás v současnosti platné sazby DPH?

5%, 19%

4. otázka

Platí se DPH z poštovních služeb ?

- ano
- ne**
- nevím

5. otázka

Platí se DPH z odběru elektrické energie?

- ano**
- ne
- nevím

U dalších otázek si, prosím, nejprve přečtete úryvek ze zákona o DPH a následně zaškrtnete odpověď, která je podle Vás správně.

Vysvětlení některých pojmů v zákoně:

třetí země = země, která není členem EU

tuzemsko = území ČR

členský stát = stát v EU

osoba povinná nebo registrovaná k dani = plátce DPH

§64 odst. 2

Dodání nového dopravního prostředku do jiného členského státu EU plátcem osobě v jiném členském státě, který je odeslán nebo přepraven z tuzemska plátcem nebo osobou, která nový dopravní prostředek pořizuje, nebo zmocněnou třetí osobou, je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně.

6. otázka

Když tuzemský podnikatel - plátce DPH - prodá nový automobil osobě z EU, odvede z tohoto prodeje DPH?

- ano
- ne**
- nevím

§64 odst. 1

Dodání zboží do jiného členského státu EU plátcem osobě registrované k dani v jiném členském státě, které je odesláno nebo přepraveno z tuzemska plátcem nebo pořizovatelem nebo zmocněnou třetí osobou, je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně, s výjimkou dodání zboží osobě, pro kterou pořízení zboží v jiném členském státě není předmětem daně.

7. otázka

Plátce DPH v ČR dodá zboží plátcí DPH v EU a ten toto zboží použije pro podnikání. Plátce DPH v ČR prodá toto zboží odběrateli bez DPH.

Plátce DPH v ČR dodá zboží osobě v EU a nemusí z tohoto obchodu odvádět DPH.

Nevím.

§6 odst. 1

Osoba povinná k dani, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, je osvobozena od uplatňování daně, pokud její obrat nepřesáhne za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč, pokud tento zákon nestanoví jinak (§94).

8. otázka

Podnikatel, který nedosáhne obrat za posledních 12 po sobě jdoucích měsíců 1 000 000 Kč, se nemusí zaregistrovat jako plátce DPH.

Podnikatel, který nedosáhne obrat 1 000 000 Kč za poslední kalendářní rok nemusí platit DPH.

Nevím.

§68 odst. 1

Od daně s nárokem na odpočet daně je osvobozeno dodání paliva a potravin lodím

d) používaným k plavbě po volném moři a přepravujícím cestující za úplatu nebo používaným k obchodní, průmyslové nebo rybářské činnosti,

e) používaným k poskytnutí záchrany a pomoci na moři nebo k pobřežnímu rybolovu, s výjimkou zásobování lodí používaných k pobřežnímu rybolovu potravinami,

f) válečným, pokud opouštějí tuzemsko a směřují do zahraničních přístavů a kotvišť.

9.otázka

Je osvobozeno od DPH dodání paliva soukromým jachtám?

- ano
- ne**
- nevím

§67 odst. 1 a 2

Poskytnutí služby do třetí země osobě, která nemá v tuzemsku sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, s místem plnění v tuzemsku je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně.

Službou podle odstavce 1 jsou práce na movitém majetku, který je pořízen nebo dovezen za účelem provedení těchto prací v tuzemsku a následně je odeslán nebo přepraven do třetí země osobou, která tuto službu poskytla, nebo osobou, pro kterou jsou tyto služby poskytnuty nebo zmocněnou třetí osobou.

10. otázka

Cizinec z třetí země si v ČR koupí nábytek a nechá si ho upravit podnikatelem v ČR, který je plátcem DPH. Tento nábytek cizinec vyveze do třetí země. Musí podnikatel (plátcem DPH) v ČR odvézt z této služby DPH?

- ano
- ne**
- nevím

§66 odst. 1 a 2

Vývozem zboží se rozumí výstup zboží z území Evropského společenství. Vývoz zboží je osvobozen od daně, pokud je odeslán nebo přeprava uskutečněna vývozcem nebo jím zmocněnou osobou. Vývoz zboží je také osvobozen od daně, pokud je odeslán nebo přeprava uskutečněna kupujícím nebo jím zmocněnou osobou, jestliže kupující nemá v tuzemsku sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, popřípadě místo pobytu nebo místo, kde se obvykle zdržuje. Vývoz zboží není osvobozen od daně, pokud kupující přepravuje pohonné hmoty a potraviny pro vlastní potřebu.

11. otázka

Cizinec z třetí země, který nepodniká na území ČR nakoupí od podnikatele (plátce DPH) v ČR výrobky a vyveze je do své země. Účtuje mu podnikatel v ČR tyto výrobky včetně DPH?

- ano
- ne**
- nevím

§69 odst. 1

Přeprava zboží při vývozu z tuzemska je osvobozena od daně s nárokem na odpočet daně.

12. otázka

Podnikatel v ČR (plátce DPH), který má dopravní firmu, musí odvádět DPH z přepravování zboží do ciziny?

- ano
- ne**
- ne, ale jen když zboží vyváží mimo EU
- nevím

§70

Přeprava osob mezi jednotlivými členskými státy a dále mezi členskými státy a třetími zeměmi je v tuzemsku osvobozena od daně s nárokem na odpočet daně. Tato přeprava je osvobozena, i když je prováděna osobami, které jsou registrovány k dani v jiném členském státě, nebo zahraniční osobou povinnou k dani. Zpáteční přeprava se považuje za samostatnou přepravu.

13. otázka

Když si koupíte lístek na autobus do některého ze států EU, bude tato služba pro vás obsahovat také DPH?

- ano
- ne**
- nevím

ÚDAJE PRO KNIHOVNICKOU DATABÁZI

Název práce	Transparentnost osvobození od DPH
Autor práce	Jan Vrabec
Obor	Hospodářská politika a správa
Rok obhajoby	2007
Vedoucí práce	Ing. Libuše Čekanová, Phd.
Anotace	Práce se zabývá problematikou úzce spjatou jak s daní z přidané hodnoty (DPH), vysvětlením tohoto pojmu, ujasněním určitých souvislostí apod., tak i částí zákona obsahující položky osvobozené od DPH, jakožto transparentností této části zákona.
Klíčová slova	Daně – DPH – Osvobození – Transparentnost – Dotazník